

Το νέο εργασιακό τοπίο με αφορμή την κρίση και τα μνημόνια

*Γιάννη Κουζή

Η νεοφιλελεύθερη λαίλαπα των μνημονίων με την επιβολή όρων ισοπέδωσης της εργασίας οδηγεί στην παγίωση ενός νέου εργασιακού μοντέλου. Η Ελλάδα μετατρέπεται σε υπόδειγμα χώρας χαμηλού εργασιακού κόστους και ευελιξίας εργασιακών σχέσεων στο πεδίο της ευρωζώνης, εισάγοντας, σε ελάχιστο χρονικό διάστημα ολίγων ετών, όλο τον «πλούτο» των πρακτικών εργασιακής απορρύθμισης με όρους «επαναρρύθμισης» που έχουν καταγραφεί διάσπαρτα στον ευρωπαϊκό χώρο σε μια περίοδο 30 χρόνων...

Το εργασιακό τοπίο διαμορφώνεται, με άλλοθι την κρίση, με κύρια χαρακτηριστικά τις χαμηλές αμοιβές, τις ευέλικτες και πολλαπλών ταχυτήτων εργασιακές σχέσεις, τα περιορισμένα ασφαλιστικά δικαιώματα σε ένα πλαίσιο υψηλής ανεργίας και εργασιακής επισφάλειας που χρησιμοποιείται ως βασικό εργαλείο επιβολής του.

Η εκτόξευση του ποσοστού της ανεργίας σε μια τετραετία από το 7,5% στο 28%, και από 350 χιλιάδες σε 1,4 εκατομμύρια του αριθμού των ανέργων, δεν είναι μόνο προϊόν της κρίσης αλλά και μέτρων που κατά την διάρκειά της συνέβαλαν στη διόγκωση του εφεδρικού στρατού των ανέργων, ως μοχλού για την δραματική συρρίκνωση των αμοιβών. Τα μέτρα μείωσης της απασχόλησης στο Δημόσιο, σε συνδυασμό με καθοριστικές παρεμβάσεις διευκόλυνσης των απολύσεων στον ιδιωτικό τομέα σε μια συγκυρία όξυνσης της ανεργίας, υποδηλώνουν ότι τα μνημόνια δεν περιορίζονται στη συρρίκνωση της δημόσιας απασχόλησης. Αποβλέπουν στην απελευθέρωση των απολύσεων, χάριν κυρίως μεγάλων οικονομικών συγκροτημάτων, με απώτερο στόχο την δραματική συμπίεση των μισθών υπό την απειλή της ανεργίας και την υποκατάσταση εργατικού δυναμικού με χαμηλότερου κόστους εργαζόμενους.

Η συμπίεση με νόμο των κατώτατων μισθών συμπαρασύρει το σύνολο των αμοιβών μέσα από την πλήρη αποδιάρθρωση του συστήματος των συλλογικών συμβάσεων και της επίλυσης των συλλογικών διαφορών ώστε να διολισθαίνει προς τα νέα γενικά κατώτατα όρια, απορρέοντας κατά 80% από ατομική διαπραγμάτευση μεταξύ εργοδότη και εργαζόμενου, σε αντίθεση με τα προ μνημονίων ισχύοντα όπου το 100% των μισθών στηρίζονταν στις συλλογικές συμβάσεις. Επιπλέον οι μισθοί κατά την εξεταζόμενη περίοδο έχουν απολέσει το 50% της αγοραστικής τους δύναμης λόγω της επιβαλλόμενης συρρίκνωσης, της αύξησης των τιμών, της φορολογίας και της μείωσης των κοινωνικών παροχών.

Η εκτόξευση, τέλος, της ανασφάλιστης εργασίας και οι εκτεταμένες παραβιάσεις της νομοθεσίας ενισχύουν τους όρους για μια νέα εργασιακή κουλτούρα, με αιχμή τους νέους που η ανεργία τους που σε μια περίοδο αγγίζει και το 60% και τα εργασιακά δικαιώματα να βρίσκονται σε διαρκή παράνομη καταστολή ή και νόμιμη υποβάθμιση. Μια κουλτούρα που η εργασία δεν θεωρείται παραγωγός πλούτου, αλλά επαχθές κόστος, και το αντίτιμό της αντιστοιχεί σε πενιχρό φιλοδώρημα....

*Καθηγητής Εργασιακών Σχέσεων στο Πάντειο Πανεπιστήμιο